

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

Z DUSZĄ na RAMIENIU

il. Karolina Sroka

Kiedy ktoś robi coś z DUSZĄ na RAMIENIU, to znaczy, że robi to w wielkim strachu, bardzo się bojąc, będąc przerażonym. Podobne znaczenie ma frazeologizm MIEĆ DUSZĘ na RAMIENIU 'bardzo się bać'. Dlaczego dusza i dlaczego na ramieniu? W języku niemieckim dusza siedzi nie na ramieniu, tylko na języku: Die Seele sitzt jedem auf der Zunge. Ale to nie znaczy, że „przenieśliśmy” duszę z języka na ramię, przekładając niemieckie powiedzenie. Prawdopodobnie obie metafory powstały niezależnie od siebie, a ich podstawą było przeświadczenie o tym, że dusza, opuszczając ciało, uchodzi przez usta. Może dawni użytkownicy języka niemieckiego wierzyli, że zanim odleci do nieba, zatrzymuje się na chwilę na języku? Natomiast dawni użytkownicy polszczyzny „widzieli” ją już siedzącą na ramieniu, ostatnim spojrzeniem żegnającą umierającego. Takie wyobrażenia człowieka z małym, symbolizującym duszę ludzikiem na ramieniu albo z niewielkim aniołem lub diabłem znaleźć możemy na dawnych obrazach, a także na rycinach ilustrujących najstarsze książki. Dawniej też powiedzenie o DUSZY na RAMIENIU oznaczało nie strach jako taki, tylko strach przed śmiercią, paraliżującą obawę przed utratą życia. Dusza to również odwaga – więc gdy opuszcza nas odwaga, to tak, jakby opuszczała nas dusza.